

Lion Kings

MATTI RIDENFELDT

Jag kom ganska likgiltig till dragking-workshopen ledd av Ingo Andersson och Indra Windh i Farsta i maj 2002. Förutom några korta klipp jag sett ur dokumentärfilmen Dragkingdom of Sweden, som mest gjorde mig lite generad och förbryllad, visste jag ingenting om drag. Trots min likgiltighet hade jag, helt omedvetet, med mig gott om material att utföra ett privat dragkingprojekt på. Som alla har jag erfarenheter och upplevelser av att ha formats av samhällets syn på kön, en inlärd förståelse för vilket kön och vilka könsuttryck som har hög och låg status och inte minst egna sätt att förhålla mig till olika könsuttryck och att positionera mig mot andras sätt att uttrycka kön.

Workshopen blev den viktigaste händelse för mig år 2002. Dels öppnade den mina ögon och startade en lång egen process där jag omprövade hur jag skulle förhålla mig till kön och könsroller. Dels träffade jag de övriga som jag bildade dragkinggruppen Lion Kings tillsammans med.

I slutet av workshopen bestämde några av oss deltagare att vi skulle ses igen i drag. Kanske ha en herrmiddag med folköl och pyttipanna varannan månad. Ryktet om att det bildats en dragkinggrupp i Stockholm spred sig

snabbt och vi fick frågan om vi ville uppträda på Queerdykes stödfest för tidningen Zon på Rival i juli. På ett par veckor repade vi ihop ett nummer på drygt tio minuter, där varje karaktär presenterades med ett kort solo. Leo Berglund, arrangör av WigStockholm under Pride, hörde talas om oss och bad oss uppträda på festivalen. Någon pyttipanna blev det aldrig för Lion Kings. Vi hade fullt upp med att repa inför nästa framträdande och våra personliga dragprojekt blev mycket snabbt ett gemensamt konstnärligt dragprojekt.

Könsrollerna begränsar inte bara våra uttryck, de får oss också att se på samma handling i olika ljus beroende på om det är en kvinna eller en man som utför den. Det fina med konsten är att den inte bara beskriver livet utan skapar också ett eget liv i ett parallellt universum med egna regler och förutsättningar. I våra nummer skapade vi en alternativ verklighet, där män exempelvis kunde dansa balett i tyllkjolar till det tyska bandet Rammstein. Hur tolkar vi det? Definitivt annorlunda än om två kvinnor dansar balett till samma musik.

Det är förresten inte säkert att maskulinitet automatiskt betyder begränsad känsloutlevelse. Visst,

maskulinitet begränsar när och hur känslor får utlevas, men män har fortfarande tillgång till hela registret av känslor. Se bara på Rammstein och deras svulstiga känslsamhet när de sjunger »Mein herz brennt« till tunga riff. En kvinna som sjunger att hennes hjärta brinner kommer få svårt att uppfattas som tuff eller cool. Det är det manliga privilegiet att få vara patetisk utan att bli sedd som patetisk.

När jag har varit på jakt efter en ny dragkingkaraktär har jag alltid längtat efter den där snygga och coola killen som får alla kvinnor och män på fall. Men de kungar som de flesta fastnar för är väldigt töntiga. Jag tror att det är den nöt jag hela tiden försöker knäcka: rätten att existera trots att jag inte är supersnygg, helhäftig, smartast i världen, inne och rätt, utan snarare genomsnittsful, lite menlös och helt vanligt smådum.

Dragkinging blir roligt just när man kombinerar tönten med ett maskulint allvar, där man tar sig själv och det man gör på hundra procent allvar, vad man än gör – spelar fotboll, administrerar det monetära systemet, bankar på skrot och kallar det för musik. På ett plan blir ju vad som helst roligare av att man tar det på allvar. På ett annat plan blir det roligt att titta på eftersom det finns ett glapp mellan det stora allvaret på ytan och aktiviteten, som kanske inte är så märkvärdig i sig, men som får hög status av just det här allvaret.

Andra favoritteman för Lion Kings var naturligtvis spänningen mellan homosocialitet och homoerotik och det överraskande klädbytet. Jag tycker att det är något väldigt rörande med att slita av sig kläderna och blotta något

oväntat. Återigen detta mänskliga glapp mellan yta och innehåll. Vi var storkonsumenter av kardborrband.

I början av Lion Kings bana var scenisk drag som en helt otrampad hage full av friskt gräs att beta i, och själva formen gav en massa uppslag till nummer. Jag hade ingen som helst tradition att förhålla mig till. De enda dragkings jag hade sett var de som finns med i dokumentärfilmen *Dragkingdom of Sweden*. Att sakna referenser gav en enorm frihet.

Om vi hade haft mer förkunskaper om vedertagna former för drag hade vi antagligen inte satt upp *Ett herrans rövbögeri*, en parafra på *West Side Story*, där vi lät en präst från Jesusgänget och Matthias från Bögmaffian mötas och bli kära. Vi mimade till välkända schlagers som vi hade fått män i bekantskapskretsen att sjunga in med specialskrivna texter. Föreställningen blev ett slags musikalschlagereplakatteater. Antagligen inte vad man förväntar sig av ett dragkingnummer men jag har träffat flera som tyckt att det är det roligaste vi har gjort.

Det finns ingen dragkingscenen i Sverige och vi uppträdde i många olika typer av sammanhang. Det innebär att vi fick lägga mycket arbete på att till exempel bearbeta ett nummer som skrivits för sittande publik på en konferens så att det kunde passa inför en klubbpublik. Bara ett par gånger uppförde vi samma version av en föreställning fler än en gång. Vi var ständigt under tidspress när det gällde att anpassa ett nummers längd efter önskemål, hur stor scenen var, hur den såg ut och vilka av oss i Lion Kings som kunde vara med vid just det tillfället.

Vi drömde om att få skapa en inrepeterad show som kunde säljas i befintligt skick men tyvärr blev det aldrig någon folkparksturné för Lion Kings. Intresset för en sådan hade nog inte varit så stort.

I Lion Kings fattade vi ett principbeslut om att ta betalt för att uppträda och bara showa gratis för välgörande ändamål. Det var inte rättvist att den bland oss som inte hade råd med exempelvis rekvisita och resa till uppträdandet inte skulle få vara med. Att vi krävde betalt gjorde en del arrangörer sura och vi uppfattades som diviga. Men i slutändan täckte våra intäkter precis utgifterna och ingen fick någon lön. Detta fenomen kallar jag för prickigkorvmackan: man ska se det som en ära att kуска land och rike runt för att uppträda, och som tack får man äta en prickigkorvmacka backstage. Det kan ju se ut som en fördelaktig deal för att stå på scen och lattja i tio minuter. Men om man tittar på hur lång tid det tagit att förbereda det där framträdandet blir det mycket mycket små smulor per reptimme.

Nu är det inte så att jag har en man som försörjer mig, och inte heller en fru. Även inom den queera underhållningsbranschen (om man nu ens kan kalla den minimala scenen för bransch) finns det stushierarkier och det är viktigt att vara självkritisk och fråga sig vem som får betalt och vem som inte får betalt. Ska bara den som har ett välbetalt jobb och har möjlighet att lägga ner pengar och tid som hade kunnat gå till lönearbete få syssla med konst eller underhållning?

Den magra budget vi hade för shower satte våra konstnärliga ramar och vårt motto blev att låna, stjälja

eller ljuga ihop saker. Alla i Lion Kings utvecklade en MacGyver-mentalitet för att få ihop det vi behövde ha med på scen. En del av våra scenkläder hittade jag i mitt grovsoprum. I en sopsäck hittade jag till och med ett par byxor där fram- och bakstycket fästes ihop med kardborrband. Perfekta för Ernst Brunster att snabbt slita av sig för att kunna göra sitt Elvisnummer.

När jag blivit intervjuad har jag ofta frågats varför dragkings är politiska och dragqueens är glamorösa. Jag har inte tänkt på det förut men kanske skulle vi ha varit – om inte mindre politiska – i alla fall mer gala om vi hade haft råd med mer glitter? (Men jag har ingen aning om hur mycket dragqueens får för att uppträda eller om de ens får nåt för det.)

För mig var det väldigt svårt att hantera mediaintresset för drag. En del av dem var ute efter freakshow, andra hade missuppfattat vad en dragking är och gör. Ett produktionsbolag kontaktade mig och frågade om de fick följa med i »min vardag i egenskap av dragking«. Jag jobbade som värdare på ett gruppboende för utvecklingsstörda och hade verkligen inte kunnat ha en journalist hängande i byxfållen hela dagen. Och trodde de på fullt allvar att jag hade lösmustasch dygnet runt?

Jag och Lina Kurttila blev också kontaktade av journalister som ville vara med på våra dragkingworkshops. Efter ett antal närkontakter med media fattade vi principbeslutet att bara låta journalister vara med om de deltog i workshopen. Att draga för första gången är för många en upplevelse som berör väldigt känsliga frågor om identitet och det är störande eller rent av hindrande att ha publik. Dess

utom är det ett feministiskt ställnings- tagande att låta deltagarna, som ofta men inte uteslutande är kvinnor, få ha upplevelsen för sig själva. De ska få slippa att under sitt politiska, privata eller konstnärliga undersökningsarbete av könsroller och könsuttryck, samtidigt behöva tänka på att leverera bra bilder till en fotograf eller smaskiga pratminus till en journalist.

Samtidigt förstod jag att synlighet i media kunde vara positivt, både för Lion Kings och som bidrag till en mer folklig genusdebatt. Hbtq-personer blir mer synliga i media och dragens lek med könsroller har under de senaste åren, med After Dark och Klara Zimmergrens Rolle i Sveriges Television, sipprat ut från queerscenen och in allmänhetens medvetande.

Men det är viktigt att komma ihåg att drag lika gärna kan användas för att bevara könsrollerna som att bryta ner dem. Om en praktik är queer eller inte beror på sammanhanget. Drag kan användas förnedrande eller förlöjligande, precis som en lustig dialekt, hatt eller grimas. Det kan användas till att visa att män gör ju si, och kvinnor gör ju så, och för att slå fast vad som är manligt och kvinnligt.

Jag har tyckt att det är viktigt att understryka att drag inte handlar om manligt och kvinnligt utan om maskulinitet och femininitet. En populär journalistformulering i heterokulturen är att dragkings provar på hur det »känns att vara man«. Jag tror inte det känns annorlunda att vara man än att vara kvinna, men det känns definitivt

annorlunda att bli bemött som man än som kvinna.

Under den sista tiden med Lion Kings kände vi oss allt mer begränsade av dragkingformen. Vi fick idéer som vi var tvungna att pressa in i en drag-form eftersom det var drag som förväntades av oss. Den förut så grönskande hagen kändes trång och sönderbetad.

Tråkigt nog verkar dragkinging numera vara helt ute i Stockholm. Till den senaste Pride-dragkingfesten kom väldigt få jämfört med bara några år tidigare då det var slagsmål om biljetterna. Jag uppfattar det som att strålkastarljuset har flyttats över till queerfemininitet och burlesk. Det är synd att det inte kan finnas plats för parallella uttrycksformer men det kanske hänger det ihop med att queerscenen är liten. Jag hoppas att nya dragkinggrupper, inte minst de som redan finns runt om i landet, kan hitta en plattform att verka utifrån trots alla svårigheter som hänger ihop med den begränsade scenen. Dragan- det tog mig till platser i Sverige och utomlands dit jag inte hade kommit annars och ledde till många möten med fantastiska och inspirerande människor. Jag har haft väldigt roligt.

Snart är det två år sedan jag stod i drag på en scen. Suget är inte lika starkt längre. Men det händer fortfarande att det väcks. Sist var när jag läste löpsedlarna om tv-paret Filip och Fredrik som äter upp varandras stjärtar – hur homoerotiskt kan det bli, liksom?

Matti Ridenfeldt arbetar som redaktör på Läsarnas Fria Tidning. 2002-2006 var hon med i draggruppen Lion Kings. Därefter har hon bland annat gjort utställningen »Symbiotiska nervsystemet« och framfört »Sexercise!« tillsammans med Emma Freiman. Under namnet Kungfabriken håller hon dragking- och dragqueenworkshops tillsammans med Lina Kurttila, också från Lion Kings.